

Силабус до дисципліни «Соціальна робота з мігрантами»

Назва курсу	Соціальна робота з мігрантами
Веб-сайт для курсу	http://do.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи знань про сутність та напрямки соціальної роботи з мігрантами і їхніми сім'ями, вироблення вмінь, необхідних для надання соціальної, соціально-педагогічної, психологічної допомоги та підтримки різним категоріям мігрантів. Основними завданнями вивчення дисципліни є: - надати знання про сутність, особливості та класифікацію сучасних міграційних процесів, тенденції їх розвитку; - проаналізувати основні завдання державної міграційної політики в Україні; - вивчити нормативно-правові аспекти захисту прав мігрантів; - дослідити основні проблеми та потреби різних категорій мігрантів з урахуванням специфіки тих чи інших соціальних та індивідуальних факторів; - ознайомити з вітчизняним і закордонним досвідом здійснення соціальної роботи з мігрантами; - сформувати вміння використовувати різні методи, загальні й спеціальні технології соціальної роботи у практичній професійній діяльності соціального працівника з мігрантами.
Тривалість курсу	Кількість кредитів – 3 Кількість тижнів – 15 (2 години на тиждень) Кількість годин – 90 (18 лекцій, 18 практичних занять)
Результати навчання	У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен: - орієнтуватися в тенденціях розвитку сучасних міграційних процесів; - знати нормативно-правову базу соціального захисту мігрантів; - розбиратися в основах державної міграційної політики України; - вивчати, аналізувати й узагальнювати передовий вітчизняний та закордонний досвід у сфері соціальної роботи з мігрантами; - розуміти специфіку діяльності соціального працівника з різними категоріями мігрантів з урахуванням їхніх актуальних проблем та потреб; - знати теоретико-методологічні та технологічні аспекти соціальної роботи з мігрантами; - уміти застосовувати отриманні теоретичні знання у практичній професійній діяльності з мігрантами та їхніми сім'ями; - розвивати дослідницькі, інноваційні підходи до вирішення проблем мігрантів.

Тижневий розклад

1-й тиждень:

лекція – 2 години «Сутність міграції як соціального явища. Тенденції сучасних міграційних процесів у світі й Україні».

2-й тиждень:

семінарське заняття – 2 години «Сутність міграції як соціального явища. Тенденції сучасних міграційних процесів у світі й Україні».

3-й тиждень:

лекція – 2 години «Нормативно-правові основи соціального захисту мігрантів».

4-й тиждень:

семінарське заняття – 2 години «Нормативно-правові основи соціального захисту мігрантів».

5-й тиждень:

лекція – 2 години «Становлення і розвиток соціальної роботи з мігрантами».

6-й тиждень:

семінарське заняття – 2 години «Становлення і розвиток соціальної роботи з мігрантами».

7-й тиждень:

лекція – 2 години «Державна міграційна політика України».

8-й тиждень:

семінарське заняття – 2 години «Державна міграційна політика України».

9-й тиждень:

лекція – 2 години «Теоретико-методологічні основи здійснення соціальної роботи з мігрантами».

10-й тиждень:

семінарське заняття – 2 години «Теоретико-методологічні основи здійснення соціальної роботи з мігрантами».

11-й тиждень:

лекція – 2 години «Технологічний аспект організації соціальної роботи з мігрантами».

12-й тиждень:

семінарське заняття – 2 години «Технологічний аспект організації соціальної роботи з мігрантами».

13-й тиждень:

лекція – 4 години «Соціальна робота з різними категоріями мігрантів».

14-й тиждень:

семінарське заняття – 4 години «Соціальна робота з різними категоріями мігрантів».

15-й тиждень:

лекція – 2 години, семінарське заняття – 2 години «Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами».

Теми	Змістовий модуль 1. Тема 1. Сутність міграції як соціального явища. Тенденції сучасних міграційних процесів у світі й Україні. Тема 2. Нормативно-правові основи соціального захисту мігрантів. Тема 3. Становлення і розвиток соціальної роботи з мігрантами. Тема 4. Державна міграційна політика України. Змістовий модуль 2. Тема 5. Теоретико-методологічні основи здійснення соціальної роботи з мігрантами. Тема 6. Технологічний аспект організації соціальної роботи з мігрантами. Тема 7. Соціальна робота з різними категоріями мігрантів. Тема 8. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами.
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Соціальна робота
Резюме викладача	Пономарьова Віра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної роботи, e-mail: veraknopa86@gmail.com
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	e-mail: veraknopa86@gmail.com +380502045935
Попередня підготовка	Теорія соціальної роботи; Діяльність соціальних служб; Соціальна робота з різними категоріями клієнтів
Як навчатися?	Студенти опрацьовують теоретичний матеріал лекцій; готуються до практичних занять, виконують завдання для самостійного опрацювання. Наприкінці курсу складають залік
Навчальні матеріали	Базові 1. Андрєєнкова В. Л., Веретено Т. Г., Дорошок Т. О. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: навч.-метод. посіб. Український наук.-метод. центр практичної психології та соціальної роботи; Міжнародний жіночий правозахисний центр „Ла Страда-Україна” / заг. ред. К. Б. Левченко. Х. : Чальцев, 2008. 384 с. 2. Костін Р. А. Сучасні міграційні процеси і їхні тенденції в сучасному суспільстві. Регіон: Політика. Економіка. Соціологія. 2007. С. 158. 3. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. К. : МАУП, 2003. 168 с. 4. Пігіда В. М., Харченко С. Я. Взаємодія соціальних служб та загальноосвітніх навчальних закладів у здійсненні соціально-педагогічної підтримки дітей трудових мігрантів: монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2014. 125 с.

5. Пономарьова В. М. Соціально-педагогічна підтримка дітей трудових мігрантів: системний підхід: монографія. Умань : Видавець і виготівник «Сочінський М. М.», 2019. 232 с.
6. Проблеми дітей трудових мігрантів: аналіз ситуації / за заг. ред. К. Левченко. К. : Міжнародний жіночий правозахисний центр „Ла Страда – Україна”, Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка, Кіровоградський юридичний інститут Харківського національного університету внутрішніх справ, 2006. 63 с.
7. Ровенчак О. А., Володько В. В. Міжнародна міграція: теорія та практика: монографія. Львів: Львівський національний університет імені І. Франка. 2015. 412 с.
8. Рюль В. О. Особливості соціальної роботи з мігрантами та їх сім'ями // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2015. Вип. 36. С. 59–161.
9. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навч. посіб. К. : МАУП, 2002. 200 с.
10. Соціальна робота в Україні. Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Марченко та інш.; за заг. ред.: І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
11. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посібник/ Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. К. : УН-т "Україна", 2004. 408 с.
12. Соціальна робота: технологічний аспект: Навч. посіб./за ред. А. Й. Капської. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
13. Тиндик Н. П. Трудова міграція в епоху глобалізації: інтеграція у світ чи втеча від бідності: монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2009. 599 с.
14. Транснаціональні сім'ї як наслідок української трудової еміграції: проблеми та шляхи їх розв'язання : Збірник доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 22 березня 2012 р. Львів : вид-во НУ «Львівська політехніка», 2012. 476 с.
15. Хомра О. Структура і напрямки міграційних потоків населення України (заклучний науковий звіт по проекту). К. : МОМ, 1998. 26 с.

Допоміжні

1. Василенко П. Як живуть українці за кордоном? // Профспілкові вісті. 2009. № 17. С. 2.
2. Гаврилечко Ю. Трудові мігранти в Україні: виклик часу чи екзотика? Праця і Закон. 2009. № 3. С. 14–16.

3. Гайдуцький А. П. Характерні риси української трудової міграції за кордон. Економіка та держава. 2010. № 9. С. 88 – 92.
4. Гевчук Н. С. Соціально-психологічні проблеми виховання дітей трудових мігрантів // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / за ред. Л. П. Мельник, В. І. Співака. Кам'янець-Подільський : „Аксиома”, 2009. Випуск 11. С. 18 – 25.
5. Гнибіденко І. Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення // Економіка України. 2001. № 4. С. 19.
6. Крупка Л. Трудова міграція як індикатор соціального, економічного та політичного життя країни. Науковий вісник. 2008. № 1. С. 17 – 23.
7. Левченко К., Трубавіна І., Євсюкова М. Захист прав дітей трудових мігрантів : правові та організаційні засади. Соціальний педагог. 2008. № 8 (20). С. 42–55.
8. Майданік І. Особливості функціонування сімей трудових мігрантів. Матеріали науково-практичної конференції „Тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні”. Київ, 22-23 квітня 2004. С. 139 – 140.
9. Мальцева О. І. Вплив міграцій на соціалізацію молоді. Соціальна педагогіка : теорія та практика. 2001. № 4. С. 77 – 81.
10. Петрочко Ж. В. Проблеми соціально-педагогічного захисту та підтримки дітей трудових мігрантів. Соціалізація особистості : зб. наук. пр. / за заг. ред. А. Й. Капської. Т. 24. К. : Логос, 2005. С. 56 – 64.
11. Юськів Б. М. Глобалізація і трудова міграція в Європі: монографія. Рівне : Видавець О. М. Зень, 2009. 478 с.

Інформаційні ресурси

1. Малиновська О. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам. URL: http://www.ier.com.ua/files//publications/Policy_Briefing_Series/PB_01_migration_2013_ukr.pdf
2. Україна 2020: демографічний та міграційний виміри безпеки. URL: http://uipp.org.ua/uploads/news_message/at_file_uk/0070/43.pdf
3. Bookap.info: психологічна бібліотека URL: <http://bookap.info/>
4. Buklib.net: електронна бібліотека URL: <http://buklib.net/>
5. Ebooktime.net: електронна бібліотека URL: <http://ebooktime.net/>
6. Mirknig.com: електронна бібліотека URL: <http://www.mirknig.com/>

Необхідне устаткування	Комп'ютер/ноутбук, програмне забезпечення, Інтернет ресурси
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Лекція, практичні заняття, індивідуальна робота студентів (письмові творчі завдання, есе, доповідь, консультація), ілюстрації, схеми, презентації, аналіз проблемних питань, дискусії, самостійне опрацювання студентами навчального матеріалу
Оцінювання (онлайн / очно)	Аудиторно та заочно
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Тестування (20%) Практичні заняття (80%)
Чат / сесії	Програма складається із 8 тем. Певні функції системи управління навчанням використовуються у якості засобів комунікації, для проведення занять та як навчальні завдання, зокрема використовуються творчі завдання, дискусії, круглі столи. Для забезпечення цього процесу для здобувачів підготовлені різні матеріали: теоретичний матеріал до кожної теми, інтерактивні та проблемно-пошукові завдання, посилання на ресурси в мережі, презентації.
Форум / теми для обговорень і тривалість	Форум за необхідністю
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	Курс розроблений з урахуванням положень «Кодексу академічної доброчесності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», який розглянуто та схвалено на засіданні Національного агентства, Протокол № 2 від 25 лютого 2019 року Окреслимо його основні складові: - Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб. - Надавати для оцінювання лише результати власної роботи. - Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів. - Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів. - Використання засобів ІКТ, створення власних навчальних е-ресурсів, видання наукової продукції має відбуватися з дотриманням вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права»
Feedback курсу	Результати модульного тесту. Анонімне опитування